

Programa de Sostenibilitat

**GUIA DE BONES PRÀCTIQUES EN ACTIVITATS
DE LES ASSOCIACIONS EDUCATIVES**

Barcelona, 15 d'abril de 2007

INTRODUCCIÓ

Aquesta guia o manual de bones pràctiques vol ser una eina més d'ajuda a la incorporació de criteris de sostenibilitat en l'organització d'activitats pròpies i característiques de les associacions educatives. Té com a objectiu donar algunes pautes de comportament i algunes idees per a orientar la preparació i desenvolupament d'aquestes activitats, però en cap cas no pretén ser ni una guia exhaustiva, ni una referència bibliogràfica única, sinó una modesta contribució més a l'ampli ventall de recursos existents, alguns dels quals referenciem al final d'aquest document.

Tampoc no hem volgut que aquest document reculli, de manera sistemàtica, tots els aspectes de la vida diària de les entitats educatives que podríem arribar a treballar des de la perspectiva de la sostenibilitat. Ens hem centrat en l'anàlisi del conjunt d'activitats que, sent típicament representatives del món de l'escoltisme i l'esplai, són alhora, activitats extraordinàries. No analitzem el dia a dia i la rutina associatius, sinó els esdeveniments emblemàtics que s'organitzen amb certa freqüència: les activitats típicament d'estiu (rutes i acampades), les excursions, així com diferents tipus de celebracions (festes, sopars, concerts...).

CAMPAMENTS D'ESTIU, RUTES I EXCURSIONS

Els campaments d'estiu, les rutes i les excursions són un element molt important de l'activitat de les entitats educatives. De fet, són les activitats que externament es consideren més identificatives del món de l'escoltisme i l'esplai i les que infants i adolescents esperen amb més il·lusió. Són proposades amb un alt potencial educatiu i ofereixen moltes possibilitats formatives en el camp de la sostenibilitat. Més enllà dels aspectes de caràcter educatiu i pedagògic que puguem extreure de cara als infants, hem de tenir en compte que són activitats que, si no les planifiquem correctament, poden arribar a suposar impactes ambientals significatius, que convé aprendre a prevenir. Analitzarem els diferents aspectes que hem de tenir en compte a l'hora de planificar correctament campaments, rutes i excursions.

Quan el que estem planificant és una acampada, haurem de tenir en compte més aspectes que en planificar una ruta o en una excursió. El més aconsellable és **buscar una zona que ja estigui condicionada per a l'acampada** de manera que tingui certes infraestructures i serveis que ens facilitaran molt la feina: lavabos, dutxes, recollida d'escombraries, etcètera. Amb aquest sistema, evitarem molts possibles impactes ambientals (i uns quants maldecaps), i, de fet, en moltes ocasions serà l'única manera legal que tindrem d'acampar. Si optem per acampar en una zona que no estigui específicament habilitada per a aquesta funció, haurem de procurar que en marxar l'àrea afectada quedi tal i com l'hem trobada. Una bona manera de fer un seguiment de la possible afectació sobre el territori és fent fotografies abans i després de l'acampada i fent-ne

la comparació (de manera participativa, amb els infants i adolescents). A continuació comentem els aspectes que hem de tenir en compte en una acampada “a la brava” (molts d’ells també són vàlids en rutes o excursions):

Gestió de les deixalles generades

D’entrada, i d’altra banda com sempre, mirarem d’**evitar tant com puguem la generació de deixalles**. Per tant, recorrerem a les cantimplores i fugirem d’ampolles de plàstic, procurarem evitar embolcalls com el paper d’alumini o els plàstics i recorrerem a carmanyoles, sarrons, embolcalls de paper de diari o sobres de paper (com els que vénen amb el pa a moltes fleques), no farem servir tovallons de paper, etc. Totes aquestes mesures les farem saber als pares i mares quan els facilitem la informació relativa a la planificació d’activitats feta i els demanarem la màxima col·laboració.

En qualsevol cas, però, algun o altre tipus de deixalla l’acabarem generant. **Mai no optarem per colgar sota terra cap dels residus generat**, ni tan sols els d’origen orgànic. Tots els que generem hauran de ser **transportats fins al punt de recollida selectiva més proper**. Per tant, ens assabentarem prèviament d’on es troba aquest punt de recollida i de quines fraccions diferenciades s’hi recullen, per tal de fer una **separació adequada de les deixalles**. Una bona política a seguir consisteix a llençar la brossa cada vegada que anem a comprar, de manera que evitem acumular un volum de residus cada vegada més gran. Evidentment, quan les deixalles s’han de transportar fins a un punt de recollida relativament allunyat, és quan ens adonem més clarament dels volums descomunals que som capaços d’arribar a generar. La pràctica de tenir en compte de manera sistemàtica l’optimització entre producte i envàs o embolcall i de comprar a l’engròs i a granel sempre que sigui possible, cobra més sentit que mai. Tinguem en compte que el fet d’haver de transportar els nostres residus és una oportunitat excel·lent per fer una reflexió conjunta amb els infants sobre l’ús i consum excessiu d’envasos i embolcalls a la nostra societat.

En algunes zones podem trobar **bujols o contenidors de recollida enmig de l’entorn natural**. Abans de fer-ne ús és convenient **assegurar-se que es buiden regularment**, cosa que, malauradament, passa massa sovint. En períodes de vacances, quan l’assistència d’excursionistes creix de manera significativa (i, per tant, també el volum de residus que s’hi dipositen), és molt habitual que aquests contenidors resultin insuficients i que s’hi amunteguin els residus. En aquesta mena de casos, és aconsellable no utilitzar-los i transportar la brossa allà on s’escaigui.

Fins i tot ens podem plantejar, com a activitat educativa complementària, la recollida i identificació dels residus que anem trobant escampats pel medi en el qual ens movem, així com la reflexió sobre l’impacte que poden provocar (impacte visual i paisatgístic, increment del risc d’incendis, contaminació d’aigües superficials, alteracions en la dieta de les poblacions animals de l’ecosistema, etc). Aquesta pràctica la podrem dur a terme si ens preocupem d’anar equipats amb la corresponent bossa de recollida. Aquesta activitat és millor fer-la durant una sortida puntual (una excursió d’un sol dia) ja que en una ruta solem anar prou carregats.

Latrines

En cas d’haver de construir-nos les latrines a la zona d’acampada haurem de seguir unes quantes regles bàsiques. En primer lloc, pensem a **ubicar-les en una zona discreta** (per exemple una zona boscosa), per no molestar la resta d’usuaris de l’espai ni ser destorbats mentre fem ús de les latrines. En segon lloc, cal pensar a ubicar-les a una **distància mínima de 50 metres de qualsevol curs d’aigua**, per insignificant que sigui. Un cop escollit l’emplaçament, iniciarem la construcció de la latrina. La manera de fer-ho és cavant un **forat**

ben profund i gran (aquí haurem de tenir en compte tant el nombre d'usuaris com el període d'ús de les latrines). Cada cop que algú faci ús de la latrina, haurà de **colgar completament les femtes i orins amb dos o tres dits de terra**. Per això va bé deixar la muntanyeta de terra cavada i la pala utilitzada al costat mateix de la latrina. En comptes de tirar la cadena, en aquest cas tirarem la terra al sot. En principi, no caldria fer res més, però a vegades poden aparèixer petits contratemps com ara pudors o la presència d'insectes. Si això s'esdevé, una primera mesura per combatre-ho, pot ser incrementar el gruix de les capes de terra de cobertura. Si això resulta insuficient, es pot recórrer a aplicar calç viva damunt dels orins i excrements abans de tirar-hi la terra, però mai productes més agressius.

D'altra banda, quan anem de ruta o d'excursió, és convenient dur un càvec, piolet o utensili similar que permeti, en cas de necessitat, fer un forat on enterrar les femtes i el paper higiènic utilitzat.

Cuina

Quan cuinem, inevitablement, generem residus. Encara que es tracti de residus petits i orgànics (i, per tant, fàcilment biodegradables), com ara les restes de menjar, no hem de llençar-los mai al medi natural, ja que això pot interferir en les relacions tròfiques que s'estableixen a l'ecosistema. Hem de **tenir sempre a punt un recipient per recollir la brossa orgànica**, que durem al punt de recollida selectiva corresponent. Per contra, sí que podem llençar tranquil·lament les aigües de bullir (deixant-les abans refredar, això sí).

Un dels elements amb els quals cal tenir **especial cura** són els **olis de cuina**, que també haurem de recollir sistemàticament en alguna ampolla o garrafa. Els olis són particularment lents de biodegradar i els seus temps de residència al medi són molt prolongats, motiu pel qual són un contaminant orgànic important. A més, no es dissolen en medi aquós i, quan arriben a un curs d'aigua, formen una pel·lícula superficial i impermeable que impedeix o dificulta molts dels processos fisicoquímics i biològics que tenen lloc a la superfície de contacte entre el cus d'aigua i l'atmosfera i que són claus per la vida de l'ecosistema fluvial (penetració de la llum solar, dissolució i intercanvi de gasos, etc). Per aquest motiu, **no abocarem mai els olis** a una aigüera i, encara menys, a un curs d'aigua. Fins i tot, abans de rentar amb aigua i sabó una paella o qualsevol altre recipient amb restes d'oli, és aconsellable que hi passem un paper per tal d'absorbir tot l'oli possible, paper que després llençarem a les escombraries (fracció orgànica).

La solució tradicional de moltes acampades, consistent a fer un **forat d'olis**, **no és gens aconsellable**, ja que encara que amaguem l'oli de la vista no el fem desaparèixer i, en no tenir contacte amb la llum solar i l'aire lliure, encara triga més a ser biodegradat. La solució ideal és **dur l'oli, que haurem recollit en un recipient, cap a una deixalleria**. Si això no és possible el llençarem dins d'una bossa d'escombraries assegurant-nos que el recipient està hermèticament tancat. A l'hora de gestionar els olis usats, podem plantejar-nos, encara, una última solució, una mica més complicada però que té un fort contingut didàctic, ja que es tracta de convertir el residu (l'oli usat) en una matèria primera. La proposta és reutilitzar l'oli per a fer una activitat posterior de fabricació casolana de sabó¹.

També convé recordar que **els olis de fregir es poden utilitzar més d'una vegada** i que, abans de llençar-los a la garrafa dels olis de residu, es poden recollir en un altre recipient per fer-los servir per cuinar una segona o tercera vegada.

---

¹ El sabó es fabrica mitjançant una reacció entre un lípid i una base forta. Fent reaccionar l'oli de cuina usat amb sosa càustica, es pot obtenir sabó. Una fórmula molt ràpid i senzilla de fer-ho es pot trobar a la web www.xtec.es/~jcastel6/sab%F3.pdf

Quant al procés de cuinat del menjar pròpiament dit, no oblidem que en la cocció gastem energia, generalment gas de l'equip de càmping-gas que transportem (en cas que se'ns ocorri de fer una cocció amb brasa, la prepararem sempre en un espai específicament habilitat per a fer-hi barbacoes, i prenent totes les precaucions escaients). Tinguem en compte que **els processos de cocció s'acceleren quan tapem paelles i olles**, de manera que no se n'escapi vapor ni calor. D'aquesta manera estalviarem gas i minimitzarem el risc d'accidents .

D'altra banda, a l'hora d'adquirir l'equip de càmping-gas que utilitzarem, **evitem els equips amb bombones d'un sol ús i les triarem de tipus recarregable** (encara que pesin més). Si la bombona hagués de ser d'usar i llençar (si no en trobéssim d'altres) agafarem la més gran que puguem, seguint el criteri general d'optimitzar la relació entre el contingut (el gas) i el continent (la bombona).

Neteja de plats

Si no hi ha plats bruts, nom cal rentar-los. Amb aquesta obvietat pretenem dir que contra menys plats, coberts i estris de cuina utilitzem, menys problemes de neteja tindrem (i també menys càrrega a transportar). Per tant, **incorporarem totes les mesures imaginables per minimitzar l'ús de vaixela i estris de cuina**. Així, podem recórrer a les llesques de pa, els entrepans, els pans de pita, les bases de pasta de les coques de recapta, etc. per servir el menjar sense necessitat d'utilitzar plats i coberts, podem beure a galet per no haver d'embrutar gots, recuperar la figura del porró, etc.

Malgrat totes aquestes mesures, si cuinem, sempre acabarem embrutant alguna cosa o altra (cassoles, paelles...) que caldrà netejar. Intentarem, sempre que ens sigui possible, **rentar-ho en unes instal·lacions adequades** i, si cal, ho transportarem brut fins el punt de neteja. El que lògicament no farem, és menjar en plats bruts o cuinar en casseroles llardoses, així que podem trobar-nos en el cas que no hi hagi més remei que fer neteja enmig de l'entorn natural.

En aquest cas, **sota cap concepte s'ha d'utilitzar un curs d'aigua per fer la neteja i, encara menys, utilitzar sabó prop seu**. Els detergents convencionals contenen diferents elements (tensoactius, fosfats, etc) que tenen un fort impacte sobre el medi aquàtic. Per aquest motiu, a més de fer la neteja en un pou sec i no en un curs d'aigua, també és molt aconsellable **utilitzar detergents biodegradables i lliures de fosfats**².

A l'hora de rentar els plats, començarem **traient mecànicament totes les restes sòlides que puguem**. Si hi ha oli, convé recollir-lo com ja hem comentat anteriorment. A continuació, podem mirar de fregar-los amb una mica de terra o fullaraca. En última instància, però, caldrà fregar-los amb aigua i sabó ja que una cosa és ser tan sostenibles com puguem i una altra renunciar a les mesures d'higiene i salubritat mínimes. Aquesta última part la farem al pou sec, i si hem fet els passos previs a consciència, amb molt poc sabó i relativament poca aigua podrem completar el procés de rentat.

El pou sec l'ubicarem a un mínim de 50 metres de distància respecte el curs d'aigua més proper. **Farem un forat gran i profund i omplirem la quarta part de la seva profunditat amb capes de sorra i de grava**³. A damunt hi posarem una **xarxa de malla fina** (una mosquitera, per exemple) per recollir-hi les petites restes de menjar sòlides que puguin quedar

² Referència del número d'Opcions sobre detergents

³ Caldrà tenir-ho ben planificat: si no podem disposar d'aquests elements prop de la zona d'acampada els haurem de transportar nosaltres! L'objectiu d'aquets elements és aportar porositat al sòl perquè xucli l'aigua, per tant, com més gruixuts siguin millor. La sorra fina no ens anirà tan bé com la gruixuda. Si no tenim aquests elements podem mirar de recórrer a palets de riera, o bé posar-hi terra. En aquest últim cas, mirarem que sigui tan gruixuda com puguem (sobretot evitem les terres argiloses) i en posarem més quantitat

i evitar, d'aquesta manera, les pudors. Els plats els rentarem en un parell de cossis, palanganes o recipients similars: un serà on fregarem i l'altre on farem l'esbandida, procurant utilitzar el menor cabal d'aigua possible. En acabar, **abocarem l'aigua d'esbandir al pou sec** que, si està ben fet, la xuclarà bastant ràpid gràcies a la porositat aportada per les sorres i les graves. Si no fos així, hauríem d'afegir més quantitat de sorra (o el rebliment que hàgim utilitzat).

Higiene personal

Tinguem en compte que qualsevol traça de sabó que quedi al medi, representarà sempre un impacte ambiental. Per tant, intentem fer **tots els possibles per evitar o minimitzar la necessitat de dutxes a l'aire lliure**. Per exemple, potser no caldrà dutxar-se cada dia, i potser podrem planificar la ruta o les activitats de l'acampada de tal manera que cada dos dies es pugui tenir accés a dutxes d'obra. Si ho planifiquem prèviament i fem els contactes pertinents, serà relativament fàcil aconseguir **dutxar-se en passar per nuclis de població** (en instal·lacions municipals del tipus poliesportiu o piscina municipal quan es tracti de municipis prou grans, i, sinó, fins i tot en cases de particulars). Evidentment, això implica assumir l'esforç addicional de fer tots els contactes necessaris i mirar d'arreglar els aspectes de caràcter econòmic amb anterioritat.

Aquest plantejament també és vàlid quan es tracta de rentar els plats. Es poden transportar bruts i aprofitar el pas per nuclis de població per fer la neteja (lògicament no a la font pública, però potser en algun establiment de restauració amb qui ja ho hàgim pactat prèviament). Així, només quan no quedi cap altra alternativa, recorrerem a la neteja *in situ* i a la construcció del pou sec que ja hem descrit.

Tornant a les dutxes, si no hi ha més remei que **dutxar-se a l'aire lliure**, a l'hora de triar l'emplaçament on ho farem haurem de procurar, com sempre, que estigui a una **distància mínima de 50 metres dels cursos d'aigua**. Caldrà aconseguir que l'aigua amb la qual ens esbandim quedi retinguda a terra, i, per aquest motiu, buscarem **emplaçaments ben plans, sense pendent, i hi posarem sorra, grava o algunes fustes, de manera que l'aigua s'absorbeixi** i no hàgim de trepitjar fangueig. Si ens dutxem sobre una palangana, podem transportar l'aigua residual al pou sec de rentar els plats (o fer un segon pou a la zona de dutxes). En tot cas, segur que en esbandir-nos part de l'aigua anirà a parar a fora. Per això és important fer servir poc sabó i que sigui com menys agressiu millor (millor si **és sabó ecològic, lliure de.**).

Transport

Quan marxem d'excursió, de ruta o d'acampada, hem de fer un desplaçament col·lectiu fins el punt de partida de la caminada (o fins el punt d'acampada). És molt important fer aquest **desplaçament amb transport públic** o, com a mínim, en transport col·lectiu, ja que fer-ho en cotxes particulars representa un impacte molt major (tant en termes de despesa energètica com d'emissions de gasos). A més, és un exercici de pedagogia activa i coherència amb el nostre discurs. Del conjunt de transports públics, **el més recomanable és el tren**, ja que és el que proporcionalment gasta menys energia i genera menys emissions per càpita, a banda que, tractant-se d'una línia regular, tenim la certesa que aquell tren circularà (independentment que nosaltres l'agafem o no) i els impactes que porta associats es produiran igualment. A l'hora de triar on anirem, tinguem en compte si es pot arribar fàcilment en tren a prop del punt escollit i, després, acabar d'arribar-nos-hi amb una caminada curta (o una pedalada en bicicleta), o bé si podem enllaçar el tren amb algun altre mitjà de transport local (o fer servir un cotxe o furgoneta de llançadora si no hi ha més remei). Si podem fer el desplaçament llarg en tren, serà la millor opció de totes.

En cas que no sigui possible fer el trajecte en tren, podem optar per **llogar un autocar** (intentant ajustar el màxim les places de l'autocar i el nombre de persones), que ens podrà dur

fins on arribi la carretera (a molts més llocs que el tren, sens dubte). Per la seva banda, i com a norma general, **el vehicle privat hauria de quedar-se a casa** i només hauríem de dur **un o dos cotxes de suport** per poder fer front a qualsevol imprevist (i, en cas de fer el desplaçament col·lectiu en tren i necessitar-ho, per fer el transport de la intendència). Es pot arribar a donar el cas que la nostra destinació es trobi molt allunyada de qualsevol punt accessible amb un autocar o un tren (només s'hi arribi per un camí de muntanya, per exemple) i que s'hagi de recórrer necessàriament al cotxe. En aquest cas, ens hi aproparem tant com puguem en TP i farem servir els vehicles de suport de llançadores, ocupant-ne en cada viatge tantes places com sigui possible i aconsellable en termes de seguretat.

Quan es fan **sortides amb les famílies**, hi ha molta tendència a fer-les en cotxes particulars. Hauríem de mirar d'evitar-ho i fer-ho **igualmente en tren o llogant un autocar** i explicar als pares i mares el perquè d'aquesta decisió. Igualment, és habitual que alguns monitors o caps d'agrupament hagin de marxar i tornar mentre duren els campaments, per poder acomplir amb els seus compromisos laborals o d'estudis. La temptació de pujar i baixar amb cotxe és gran, però és important fer un esforç pedagògic i de coherència personal i utilitzar el transport públic.

Educació ambiental

En una acampada o una excursió ens trobem enmig de la natura i aquesta és una ocasió inigualable de fer un **exercici col·lectiu d'aproximació i coneixement de l'entorn natural**. Conèixer el medi i els seus secrets és un primer pas per estimar-lo i aprendre a respectar-lo. Tampoc no es tracta de convertir la sortida en una pallissa acadèmica pels infants, però sí que es pot aprofitar per comentar alguns aspectes rellevants del medi natural que recorrem: els noms i adaptacions de les espècies vegetals més característiques del paisatge que visitem, els noms de rius, muntanyes i altres accidents geogràfics que anem passant, els tipus d'explotació econòmica de l'entorn (si hi ha ramaderia, explotació agrícola o forestal...), vestigis d'activitats econòmiques passades, possibles impactes o agressions sobre el territori, una mica d'història local, etc. Bàsicament, el que podem recomanar en aquest apartat és fer **una tasca prèvia de documentació i recollida d'informació de l'espai per on ens mourem**. Després, aprofitarem l'excursió per fer una mica de pedagogia i educació ambiental (i no només ambiental) entre infants i joves, tenint en compte la seva edat a l'hora de triar els continguts que els transmetem. Si l'equip de monitors o de caps fa una sortida prèvia de reconeixement del territori, pot aprofitar-la, entre altres coses, per preparar aquests continguts.

Altres aspectes que hauríem de tenir en compte

Els reguerots al voltant de les tendes d'acampada contribueixen a l'erosió i pèrdua d'estructura del sòl. Fem-los només si són imprescindibles i, sobretot, tapem-los abans de marxar. Així mateix, **evitem la tala de vegetació** tant en muntar el campament com en hipotètiques activitats que puguem organitzar (ex: construcció de cabanes). Portem tot el que necessitem i, com a molt, recollim branques trencades i arbres caiguts.

Així mateix, les rutes que fem han de **seguir un itinerari ben planificat**, de manera que evitem travessar camps de conreu o envair explotacions agrícoles. També cal plantejar-se **quan és i quan no és convenient cantar** mentre es camina. Cantar a ple pulmó pot espantar la fauna i impedir-nos de gaudir-ne i, a més, pot molestar altres persones que han vingut a gaudir del mateix entorn natural.

Una activitat bastant habitual de les acampades és fer la remuntada d'un riu. Es tracta d'una activitat delicada, ja que pot representar un fort impacte sobre les comunitats vegetals i animals del riu. Aquest impacte pot ser particularment significatiu a la primavera i a principis d'estiu (l'època de més activitat de les entitats educatives) ja que és l'època de fressa i posta d'ous de

molta de la fauna del riu (amfibis, peixos, invertebrats). Així, a les zones d'aigües més lentes i estancades (els cursos baixos del riu), el nostre pas per dins de la llera del riu pot danyar una gran quantitat d'ous i de larves. Als cursos alts, en zones rocoses i d'aigües ràpides, pràcticament no s'hi acumulen ous i larves, de manera que la nostra remuntada hi té un impacte molt menor (a més, la remuntada és més difícil i, per tant, constitueix un repte més estimulant, tot i que també més perillós). Per tant, **desaconsellem la remuntada de rius com a activitat**. En cas de fer-la, recomanem, si més no, estudiar bé el curs fluvial i escollir una zona d'aigües ràpides.

FESTES, CONCERTS I ÀPATS COL·LECTIUS A LA CIUTAT⁴

Quan organitzem una festa, un àpat multitudinari, un concert o alguna altra activitat similar podem arribar a generar molts impactes. Aquesta mena d'activitats **solen produir un volum de residus molt elevat**, ja que hi ha una gran propensió a comprar molts productes d'usar i llençar (plats, gots i coberts de plàstic, tovallons i estovalles de paper, etc.). A més, són activitats concorregudes i sorolloses, que comporten la **mobilització de moltes persones** (i, per tant, molta demanda de transport), un consum (i per tant una compra prèvia) de menjar i de beguda significatius, etc.

És convenient fer una bona **planificació prèvia de l'activitat** i pensar com podem prevenir o reduir impactes ambientals, tant abans de l'activitat (en la planificació i el muntatge), durant el seu desenvolupament i després de la festa (en el desmuntatge i gestió dels residus generats). Una vegada més, mirarem de fer una anàlisi exhaustiva dels aspectes a analitzar. Si l'activitat es fa al nostre local, no haurem de tenir en compte tants aspectes en l'anàlisi. Si la fem en un altre emplaçament (cosa bastant habitual) haurem de tenir en compte una major diversitat d'aspectes, com ara l'accessibilitat i el transport, la climatització del local, etc.

Transport

Podem aplicar les mateixes premisses que hem anat comentant fins ara. D'entrada, triarem un **emplaçament ben comunicat i fàcilment accessible** en transport públic. En segon lloc, mirarem d'**habilitar algun espai segur com a zona d'aparcament per a bicicletes i senyalitzar-lo** d'alguna manera. En cas de fer algun tipus de difusió (cartell de promoció, trameses, targetons, correus-e, trucades telefòniques...), **comunicarem** totes aquestes informacions.

Si preveiem que hi haurà un ús significatiu del vehicle privat, mirarem de posar el màxim de facilitats. Es pot llogar un bus o minibus que faci de **llançadora** des d'un punt cèntric i ben comunicat, o bé demanar la col·laboració de persones que aportin el seu vehicle per fer aquest servei. Sinó, sempre es pot recórrer a **posar en contacte persones** que vinguin des d'emplaçaments propers **per tal que comparteixin el vehicle**. En el mailing de convocatòria podem demanar que se'ns comuniqui qui podria portar gent (i quanta), així com el punt de partida del vehicle ofert. Un cop recollida aquesta informació es pot posar en una graella i fer un segon mailing.

Si el volum d'assistents que preveiem és molt elevat (en el cas d'una festa de barri o un concert, posem per cas), podem contactar amb l'administració perquè reforci l'oferta de transport públic.

---

⁴ Per una informació més específica sobre l'organització de festes amb criteris sostenibles, podeu consultar la guia *Les festes més sostenibles*, de la col·lecció de guies d'educació ambiental que edita la Direcció d'Educació Ambiental i Participació de l'Ajuntament de Barcelona (disponible en pdf a l'adreça <http://www.bcn.es/agenda21>). A més, podem demanar assessorament al Centre de Recursos Barcelona Sostenible (CRBS) sobre l'organització de festes amb criteris de sostenibilitat

Compra de menjar i beguda

La beguda és un element que sempre trobarem present a totes aquestes activitats. El criteri general de comprar-la en envasos com més grans millor es pot aplicar una vegada més. Si l'assistència esperada és significativa (sobretot en concerts), sortirà més a compte (econòmicament i ambiental) **instal·lar una barra amb sortidors** per les begudes. El segon element a tenir molt en compte, és **no utilitzar gots de plàstic d'un sol ús**. És molt millor utilitzar **gots reutilitzables**, de plàstic dur, que distribuïrem entre els assistents **previ dipòsit d'una fiança**, per assegurar-nos que es retorna el got.

Moltes federacions tenen gots a disposició de les entitats federades. Sinó, tant des del **CRBS** com des del **CJB** es fa aquesta **cessió de manera gratuïta**, previ dipòsit d'una fiança (al CRBS, a més, poden fer la cessió d'un rentavaixelles dels gots). Una vegada més, es pot fer la neteja dels gots en algun bar o restaurant proper amb qui prèviament s'hagi negociat el tema.

Si fem una festa o un àpat, a més de beguda, haurem d'oferir menjar. A banda dels criteris que hem anat exposant abastament (compra a granel, optimització de la relació entre contingut i envàs, etc.), podem plantejar-nos la possibilitat de **fer una compra responsable**, amb productes de **producció agrobiològica** i/o procedents de **comerç just**. És evident que aquesta opció pot fer pujar el pressupost final, però hem de tenir en compte que, a més d'estar potenciant una opció de consum més ètica, també estarem aprofitant l'oportunitat per fer **pedagogia i difusió d'aquesta filosofia de consum**. En el cas hipotètic que contractem un servei de càtering, podem mirar de buscar empreses que tinguin algun segell de certificació ecològica o que facin inserció sociolaboral de persones amb risc d'exclusió.

Generació i gestió de residus

Totes aquestes activitats generen un volum de residus molt elevat. Haurem d'intentar minimitzar-lo tant com puguem. A més de la política del got retornable, també és important **evitar la utilització de plats, coberts, tovallons i estovalles d'un sol ús**. Hi ha diverses maneres de fer-ho. Una, és fer menges que no requereixin plats i coberts (entrepanes i altres productes amb base de pa). Una altra és **adquirir una vaixel·la barata** per a fer servir en aquesta mena de casos (millor si és de plàstic dur, per poder-la transportar i *castigar* tant com faci falta). També podem **llogar-la per a l'ocasió**. Si no, sempre queda l'opció de **comprar una vaixel·la compostable**. Seguirà sent d'un sol ús, però almenys el residu final podrà ser valoritzat (sempre que el llencem on pertoca, és a. dir, amb la fracció orgànica).

Com que de residus se'n generaran (i segurament molts no els haurem generat directament nosaltres, sinó que s'hauran *colat* a la festa), és molt important **tenir bujols i papereres per recollir selectivament totes les deixalles en llocs ben visibles i senyalitzats**. Haurem de mirar de comptar amb bujols per vidre, paper, envasos i matèria orgànica. Tant important com fer la recollida selectiva, és **fer després la gestió adequada dels residus**. Els podem dur a la deixalleria o als iglús de recollida selectiva, segons el volum que en generem. Si preveiem que el volum sigui elevat, podem **contactar prèviament amb el districte o la Direcció de Serveis de Neteja Urbana per tal que ens facilitin els bujols i papereres de recollida i enviïn una patrulla a fer la recollida, mitjançant la mediació del CRBS**.

D'altra banda, no és gens estrany que en aquesta mena d'activitats sobri menjar (a vegades molt i tot). Tot i que després els organitzadors puguem repartir-nos part del menjar sobrer, tampoc no és infreqüent que se n'acabi llençant a les escombraries. Una bona pràctica pot ser **contactar prèviament amb alguna entitat que gestiona menjadors socials per veure si poden recollir el menjar sobrer**.

Equip de so

L'equip de so serà un element clau en un concert i de certa importància en una festa. Hem de

fer dues consideracions, respecte els equips de so: una té a veure amb el seu consum energètic i l'altra amb el seu impacte sonor. El consum energètic pot ser de dos tipus:

- a. **consum d'electricitat de la xarxa** (i això implica tenir un punt de connexió a la xarxa i un allargador). És el sistema d'alimentació **més recomanable**, energèticament parlant. No representarà cap problema en locals, però pot ser més complicat en un concert a l'aire lliure
- b. consum d'electricitat generada *in situ* amb un generador elèctric, que sol funcionar amb un motor de combustió de carburant diesel. Aquest consum és menys eficient que el consum d'energia de la xarxa i du associades més emissions. Per aquest motiu és millor evitar-lo i intentar triar un emplaçament que ens permeti tenir accés a la xarxa.

Quant a l'impacte sonor, es tracta més d'una qüestió de civisme i respecte pel veïnat que de "contaminació acústica" amb efectes sobre el medi. Les precaucions que hem de prendre és **triar un horari adequat** per no pertorbar en excés el descans dels veïns, o bé un emplaçament allunyat de zones residencials (però això normalment serà incompatible amb els criteris de transport i accessibilitat que ja hem comentat).

A banda d'això, hi ha una sèrie de mesures que poden tenir efectes pal·liatius sobre els impactes sonors: **no enfocar els altaveus cap als edificis** o posar **pantalles fonoreductores** a la part posterior dels altaveus per amortir el so.

Patrocini ambiental de l'activitat

Activitats com ara festes i concerts són susceptibles d'incorporar espònsors. Una bona política pot ser aconseguir l'exclusivitat d'una marca de begudes a canvi de finançament o de la incorporació de determinats criteris ambientals. Una altra, és aconseguir que el patrocinador financii el sobrecost d'incorporar determinats criteris ambientals a canvi d'utilitzar la seva imatge corporativa amb efectes propagandístics en els elements de difusió i al recinte de la festa.

Finalment, podem recordar molts altres aspectes com ara fer les il·luminacions amb bombetes de baix consum, confeccionar els decorats amb materials reutilitzats, aprofitar la festa com una oportunitat per fer pedagogia i educació ambiental (comunicar les mesures que s'han pres, posar cartells amb consells i missatges, etc), .

Llistat d'adreces i contactes d'entitats/empreses/fundacions

Se m'acut:

Algú fot generador elèctric a les acampades?

Campaments organitzats els tenen